

Војин Спасојевић

**НОВООТКРИВЕНИ
СТАРОСРПСКИ НАТПИС
НА МАЈЕВИЦИ
(Некропола Шакотићи)**

Увод

Средњовјековна некропола у Шакотићима је једна од познатијих некропола на Мајевици, али није детаљно археолошки истражена. О њој су многи истраживачи писали, па данас знамо да некрополу чини око 15ак надгробних споменика, углавном сљемењака, саркофага и неколико оборених стубова постављених у смијеру исток-запад .

Сл.1. Поглед на некрополу са јужне стране

Такође је позната једна веома лијепо украшена стела тј. стуб, чији је цртеж објавио Тиро Трухелка у ГЗМ¹ и то је један једини опис и цртеж тог споменика коме се изгубио сваки траг. Веома су битни и нарочито су познати, много пута, обрађивани ћирилички натписи који се налазе уклесани на два сљемењака ове некрополе, а у њима се спомињу Иваниш² и Стасовић³.

¹ ТомоДрагичевић, Вид Вулетић Вукасовић, Вјестник Археолошког музеја у Загребу Вол.9 Но.1 Август 1887.

² Виро Трухелка, Натписи из Сјеверне и источне Босне ,Гласник Земаљског музеја, 01.07.1895.

1. НОВООТКРИВЕНИ СТАРОСРПСКИ НАТПИС НА МАЈЕВИЦИ

19. фебруара 2022. године, приликом обиласка ове средњовјековне некрополе ради проналажења и лоцирања горе описане, украшене стеле, сасвим случајно, на једном обореном споменику примјеђен је до сада непознати и необјављени ћирилички натпис.

Споменик је био прекривен је маховином, лишћем и грањем. Током пажљивог чишћења, по цијелом споменику се откривао начин обраде споменика – тачкасти ударци длијета којим је средњовјековни мајстор, негдје на неком каменолому, од обичне камене громаде обликовао овај споменик – биљег.

Сл. 2 и 3. Видљиви трагови обраде и тачкасти начин урезивања слова

Споменик лежи на страни, у смјеру исток-запад, висине је 148 цм, ширине предње стране око 50 цм, а бочне око 60 цм са врхом који се завршава „на сљеме“. Такође и задњи дио споменика је „на сљеме,, а види се и граница (по обради) до које је дубине био у земљи.

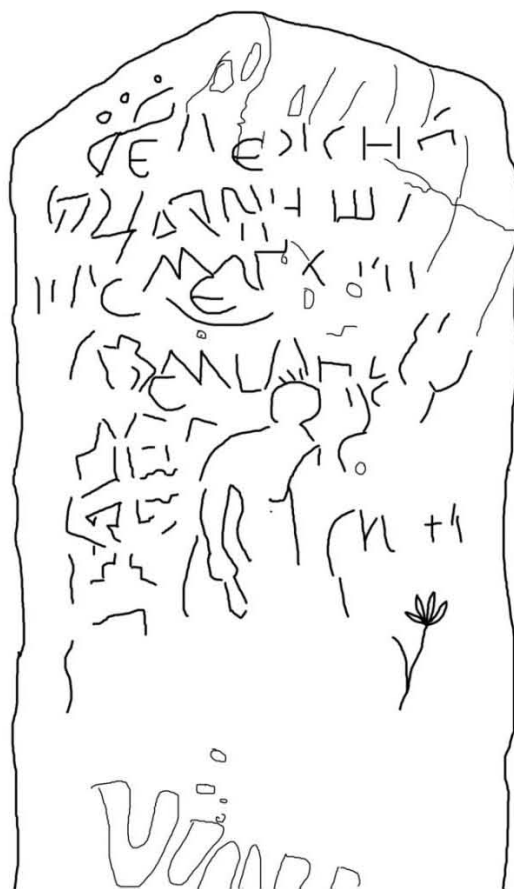

Сл.4. Димензије споменика

Пошто је споменик израђен од веома лошег материјала и вјековима изложен временском утицају, натпис је тешко читљив, па је то и разлог зашто га до сада нису примјетили многи истраживачи који су обилазили и касније описивали ову некрополу, тако да је ово једно од могућих читања епитафа:

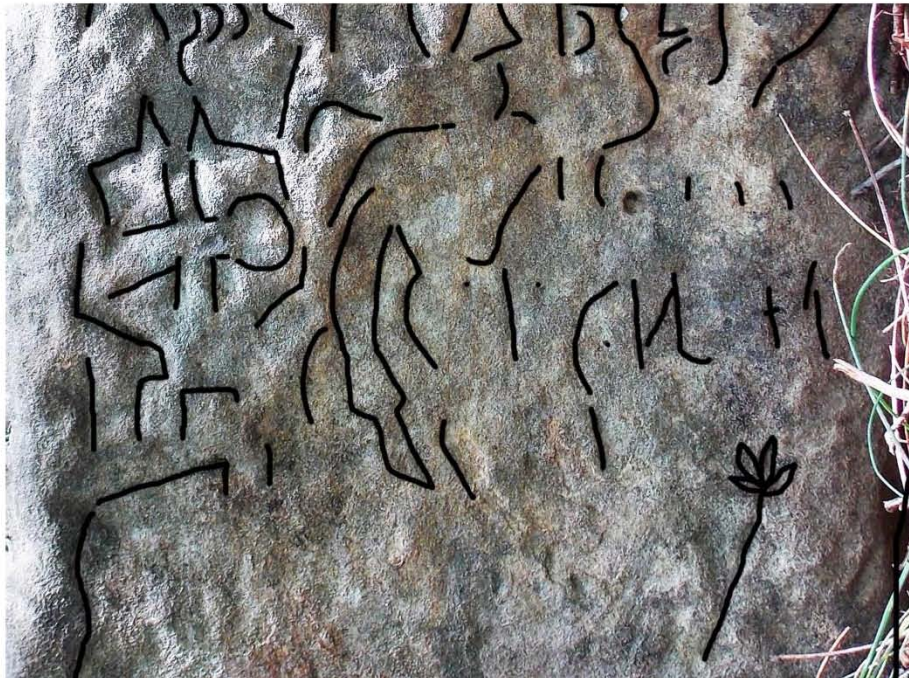
Први ред:	+АСЕ ЛЕЖИ	ОВДЈЕ ЛЕЖИ
Други ред:	ЋЦ Р ДШ (А или Б) (НА)	ОТАЦ Р ДИША НА
Трећи ред :	ПЛЕМЕНТОН (или ПЛЕМЕННТН)	ПЛЕМЕНИТОЈ
Четврти ред :	ЗЕМЉН	ЗЕМЉИ

Слова на почетку епитафа А СЕ (овдје) су лијепо и занимљиво укомпонована у облик крста, види се да се мајстор веома трудио око украшавања споменика. Такође занимљиво је о слово Е које је мало „испуштено“, у односу на ниво осталих слова у реченицима.

Сл.5. Споменик и натпис

Поред текстуалног садржаја споменика пажњу привлачи и урезани цртеж на средини споменика који није, баш уобичајен заједно са епитафом на средњовјековним споменицима Мајевце.

Сл.6.и 7. Лијево на фототографијама, уочљив је стилозовани Крст, у средини лик са подигнутом лијевом руком, која у десној држи некакв предмет (нож).

Сл.8. Доњи дио споменика – остаци украса

Сл.9. Урези

2. УКРАШЕНИ СПОМЕНИК

Обиласком некрополе у Шакотићима, упоређујући Трухелкин⁴ цртеж из Гласника Земљаског музеја, на јужној страни некрополе, 20-так метара од споменика са новопронађеним натписом лоциран је дуго тражени споменик.

Сл.5. Цртеж украшеног споменика из ГЗМ

На жалост споменик је оборен на лице према истоку. То је високи стуб, стела, лијепо обрађена и углачана, без уочених натписа са украсима као на цртежу Сл.5.

Димензије споменика су сљедеће: висина је око 170 цм, ширина споменика око 57 цм, ширина доњег дијела споменика који је требао бити у земљи је 65 цм, а дебљина је око 20 цм.

³ *Ђиро Трухелка, Натписи из Сјеверне и источне Босне, Гласник Земљаског музеја, 01.07.1895.*

⁴ *Вјероватно је цртеж Томе Драгичевића, који је слао извјештаје Трухелки и Виду Вукасовићу*

Сл.6. Споменик – тренутна стање